

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

A határozat száma: Pfv.I.20.478/2017/3.

A tanács tagjai: Dr. Harter Mária a tanács elnöke
. Varga Edit előadó bíró
. Mocsár Attila Zsolt bíró

A felperes: felperes neve
(felperes címe)

A felperes képviselője:
Dr. Lantos Bálintügyvéd
(1138 Budapest, Viza utca 7/A.)

Az alperes: alperes neve
(alperes címe)

Az alperes képviselője:
Baruch Ügyvédi Iroda
(1064 Budapest, Vörösmarty u. 67.;
ügyintéző: dr. Kun Sarolta ügyvéd)

A per tárgya: végrehajtás megszüntetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:
felperes

A másodfokú bíróság és a jogerős határozat száma:
ékesfehérvári Törvényszék
1.Pf.299/2016/5.

Az elsőfokú bíróság és határozatának száma:
Székesfehérvári Járásbíróság
5.P.22.982/2015/12.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

A felperes által le nem rótt 1.424.800 (egymillió-négyszázhuszonnégyszer-nyolcszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] Az alperes pénzintézet a 2007. január 18-án megkötött kölcsönszerződés alapján 45.196 CHF szabad felhasználású kölcsönt nyújtott a felperesnek, melyet CHF-ben tartott nyilván és forintban folyósított, a folyósításkor érvényes deviza vételi árfolyamon. A kölcsön futamideje 240 hónap, az ügyleti kamat mértéke a folyósítás időpontjában évi 5,05%, amely hat havi periódusonként változott, a kezelési költség mértéke 1,8%, a teljes hiteldíjmutató (a továbbiakban: THM) mértéke évi 7,93%, a havi törlesztőrészlet és kezelési költség együttes összege az első ügyleti évben havi 367,31 CHF volt. A havi törlesztőrészlet minden hónap 15. napjáig vált esedékessé, a törlesztőrészlet forint ellenértéket a törlesztés napján az alperes által alkalmazott deviza eladási árfolyam alapján határozták meg. A szerződés elválaszthatatlan részét képezte a THM számításánál figyelembe nem vett költségek, díjak összegét, illetőleg becslését tartalmazó melléklet. Az alperes a kölcsön ügyleti és késedelmi kamatát, a kezelési költséget, az ügyleti évek forduló napján egyoldalúan megváltoztathatta, ha jogszabályváltozás, a bankközi hitelkamatok, a jegybanki alapkamat, az állampapírok, illetve a pénzpiaci kamatok és hozamok alakulásának változásai az infláció mértékének, a fogyasztási árindex, az alperes forrás, illetve hitel számlavezetési költségeinek változása, a hitelintézetek prudens működésére vonatkozó törvényi szabályok, valamint likviditási, jövedelmezőségi és eszköz forrás menedzselési jogszabályi vagy egyéb előírások ezt szükségessé tették.

A felperes a kölcsönszerződésből eredő kötelezettségeit illetően 2007. január 18. napján közokiratba foglalt tartozáselismerő nyilatkozatot tett. A felperes visszafizetési kötelezettségét részben teljesítette, ezért az alperes a kölcsönszerződést 2011. augusztus 15-én kelt közjegyzői okiratba foglalt nyilatkozatával felmondta, 2012. április 18-án pedig a közokirat záradékolásával végrehajtást kezdeményezett. A végrehajtási eljárást Takácsi József önálló bírósági végrehajtó 0129.V.1583/2012. számon foganatosítja .

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [2] A felperes a Pp. 369. § a) pontjára alapított keresetében az ellene indult végrehajtás megszüntetését kérte. Álláspontja szerint a kölcsönszerződés a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: régi Hpt.) 213. § (1) bekezdés a) és e) pontjaiba, valamint a Hpt. 78. § (1) és (4) bekezdéseibe ütközően semmis, tehát a végrehajtani kívánt követelés érvényesen nem jött létre.

- [3] Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult.

Az első- és a másodfokú ítélet

[4] Az elsőfokú bíróság megszüntette a felperes ellen indított végrehajtást és az alperest az állam javára 854.900 forint eljárási illeték, a felperes részére 796.000 forint perköltség megfizetésére kötelezte. Ítéletének indokolásában kifejtette: a szerződés nem ütközik a Hpt. 213. § (1) bekezdés a) pontjába, mert a I/1. pontja kifejezetten tartalmazza a kölcsön devizában kifejezett összegét. Hivatkozott a 6/2013. Polgári jogegységi határozat indokolására is. Ugyanezen ok miatt alaptalan a felperesnek a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjára alapított keresete is, hiszen a szerződés IV/2. pontja határozott összegben és a választott devizában tartalmazta a törlesztőrészlet összegét, amely 367,31 CHF volt. Kifejtette, hogy mivel a devizaalapú hitelszerződés devizaszerződés, így az adós és a bank kötelezettsége egyaránt devizában rögzül, ezért ezen összegek forintban történő meghatározása sem az érvényességnek, sem pedig a szerződés létrejöttének nem feltétele. A szerződés érvényesen létrejött, mert a törlesztőrészletet pontosan meghatározták és teljesíthető is, mivel az adós minden hónapban a kikötött törlesztőrészlet teljesítés napján irányadó árfolyamon számított forint ellenértékét köteles megfizetni. Nem találta alaposnak azt a felperesi hivatkozást sem, hogy a szerződés lehetetlen szolgáltatásra irányulna (rég. Ptk. 227. § (2) bekezdése), mert a szerződés alapján a felperes pénzfizetésre, mint szolgáltatásra vállalt kötelezettséget, melynek teljesítése lehetséges. Sem maga a szerződés, sem az árfolyamkockázat adósra történő áthárítása nem ütközik a jóerkölcshöz, mert a perbeli konstrukció általánosan elfogadott és kedvelt volt. Utalt a 6/2013. Polgári Jogegységi Határozat vonatkozó indokolására is, illetőleg arra, hogy a 2/2014. Polgári Jogegységi Határozat szerint a szerződések árfolyamkockázatának, illetőleg az árfolyamkockázat fogyasztóra telepítésének tisztességtelensége nem vizsgálható, mivel a szerződés ezen rendelkezése a főszolgáltatáshoz tartozik; a tisztességtelenség akkor vizsgálható, ha a hitelező nem tesz eleget a Hpt. 203. § (7) bekezdésében foglaltaknak, azonban az alperes a tájékoztatási kötelezettségnek eleget tett, mikor írásban tájékoztatta a felperest mindezekről a körülményekről. Elutasította a felperes Hpt. 78. §-ában foglalt kötelezettség megszegésére vonatkozó hivatkozását, amely a régi Ptk. 200. § (2) bekezdése miatti semmisséget eredményezne, mert álláspontja szerint ilyen tágon a rendelkezés nem értelmezhető. A hitelbírálat bár kötődik egy pénzintézet által megkötött hitelszerződéshez, annak előkészítő szakaszához tartozik, de nyilvánvalóan nem része a szerződésnek.

Az elsőfokú bíróság a felperes keresetét azért találta megalapozottnak, mert hivatalból észlelte: a szerződés a régi Hpt. 213. § (1) bekezdésének c) pontjába ütközik, ugyanis nem tartalmazza a kölcsön kamatát. Álláspontja szerint a szerződés III/3. pontja nem határozta meg a kölcsön tényleges ügyleti kamatát a szerződés megkötésének időpontjában és ez a szerződés egyéb

rendelkezéseiből sem állapítható meg: bár a szerződés egy kamatlábat százalékos formában tartalmaz, azonban maga a szerződés rögzíti, hogy ez csupán tájékoztató jellegű. Mindez azt jelenti, hogy a szerződés egy olyan kamatösszeget határoz meg ügyleti kamatnak, amely a szerződéskötés időpontjában még nem létezik, annak pontos nagysága nem állapítható meg. Ennek következtében a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdésének c) pontjába ütközik, és mivel az ügyleti kamat a kölcsönszerződés főszolgáltatásához tartozik, hiánya a szerződés egészének a semmisségét eredményezi, ezért a végrehajtási eljárást megszüntette.

- [5] Az alperes fellebbezését elbíráló másodfokú bíróság megváltoztatta az elsőfokú bíróság ítéletét és elutasította a keresetet, a felperest 1.889.900 forint első- és másodfokú perköltség megfizetésére kötelezte az alperes javára, és megállapította, hogy a le nem rótt illetéket az állam viseli. Ítéletének indokolása szerint a másodfokú bíróság nem találta alaposnak az elsőfokú bíróságnak a szerződés egésze érvénytelenségével kapcsolatos álláspontját, és kifejtette: a kialakult joggyakorlat nem zárja ki, hogy a felek szerződésükben egyértelműen és ellenőrizhetően utaljanak a kamat számítási vagy meghatározási módjára. A 2013/6. Polgári Jogegységi Határozat III/2/a. pontja (5) bekezdésében foglaltak szerint, ha a szerződés a törlesztőrészlet összegét kétséget kizáróan kiszámítható módon meghatározza, a kölcsönszerződés érvényesen létrejön, melyből analógia alkalmazásával az következik, hogy a kamat mértéke is meghatározható ilyen módon. Hangsúlyozta, hogy a felek a szerződés megkötésekor nem azzal egyidejű teljesítésben állapodtak meg, a hitelezőnek a szerződés megkötésekor még nem kellett a kölcsön összegét az adós rendelkezésére bocsátania, a kölcsön folyósítása a szerződés II/2. pontja szerint attól függött, hogy a visszafizetés biztosítékai - a szerződést biztosító mellékkötelezettségek - létrejöjjenek, azokat a nyilvántartásba bejegyezzék, a biztosíték jellegű szerződéseket megkössék és bemutassák. Ezek a hitelező teljesítésének a feltételei voltak, így a szerződés megkötése és a feltételek teljesítése (egyben a hitelező szolgáltatásának esedékessége) közötti idő elhúzódhatott, amelyet az adós érdekkörébe eső körülmények befolyásolhattak. A kölcsönszerződés II/1. pontjában említett 8 munkanapos folyósításra előírt határidő arányos és szükséges ahhoz, hogy a folyósítási feltételek megvalósulásáról a hitelező megbizonyosodhasson. Mindezekhez képest vizsgálta a másodfokú bíróság, hogy a kötelezettségvállalás és a teljesítés időbeli eltérése okán az időközben megváltozott ügyleti kamat mértékét milyen szerződéses rendelkezéssel lehet a jogviszony részévé tenni. Az említett konstrukciójú szerződések közös jellemzőire tekintettel a kikötés tartalmát úgy értelmezte, hogy a felek a szerződés megkötésekor az akkor aktuális irányadó 5,05%-os kamatra tekintettel állapodtak meg és azt azért illették a „tájékoztató” jelzővel, mert szándékuk arra irányult, hogy a

hitelező a folyósítás időpontjában azt egyoldalúan, az akkor aktuális értékhez a szerződés módosításával hozzáigazíthassa, ezért a szerződés a felek közt a kamat tekintetében évi 5,05%-os mértékben jött létre. Az ügyleti kamat összegszerű megjelenítése okán a fogyasztónak minősülő felperes összehasonlíthatta az alperes ajánlatát más pénzintézetek hitelkínálatával. A szerződéskötéskori tartalomhoz képest változást engedő olyan szerződési rendelkezés, amely a kamat mértékét a hitelező mérlegelési körébe tartozó és nem objektíven számolhatóan teszi lehetővé, a szerződés módosítására vonatkozó kikötésnek tekintendő, amely – a 2/2012. PK. véleményben és a 2/2014. Polgári Jogegységi Határozatokban megfogalmazott okokból – tisztességtelenségére csak a fogyasztó érdekében lehet hivatkozni. Kifejtette a másodfokú bíróság, hogy a fogyasztó érdekei ilyen kikötéssel nem csorbulnak, a kikötés megtámadhatósága a rendelkezés semmisségét eredményezheti, s nem a végrehajtás eljárás megszüntetésére, csak annak korlátozására vezethet. Fentiekre tekintettel a törvényszék az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a keresetet elutasította.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [6] A jogerős ítélet ellen – annak hatályon kívül helyezése, az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatása és a végrehajtások megszüntetése iránt – a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Érvelése szerint a végrehajtani kívánt követelés több okból sem jött létre érvényesen. Elsősorban arra hivatkozott, hogy az árfolyamrés alkalmazása a Hpt. 213. § (1) bekezdésének c) pontjába ütközik, melynek okán a követelés nem jött létre érvényesen. A szerződés szerint ugyanis az alperes 23,904 CHF kölcsönt vett föl, melynek törlesztésére az alperesnél vezetett törlesztőszámla szolgált. Az egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozatban a felek tudomásul vették, hogy a törlesztőrészlet meghatározása devizában, megfizetése forintban történik. A törlesztőrészlet forintban kifejezett ellenértékét a bank az esedékesség napján érvényes devizaeladási árfolyam alkalmazásával határozza meg. A felperes ténylegesen forintban teljesített, ezért az alperes által alkalmazott devizaeladási és vételi árfolyam közti különbségből eredő árfolyamrés megfizetése terhelte a felperest, amely mértékét sem a szerződés, sem pedig az egyoldalú kötelezettségvállaló nyilatkozat nem tartalmazta, ugyanakkor ezt az alperes tényleg alkalmazta és ez alapján számolta el a felperesi teljesítést. A közjegyző is erre a devizanemre rendelte el a végrehajtást, ugyanakkor az azt foganatosító végrehajtó forint összegben tüntette fel a felperes tartozását. Ezekből következik, hogy a végrehajtani kívánt követelés érvényesen nem jött létre.

Másodlagos hivatkozása szerint azért nem jött létre érvényesen a végrehajtani kívánt követelés, mert az alapját képező szerződés semmis: a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjába ütközik, ugyanis nem tartalmazza az ügyleti kamat mértékét, melyet a szerződés csak

tájékoztató jelleggel közölt. A szerződés hivatkozott pontja deklarálja, hogy az ügyleti kamatot a hirdetmény tartalmazza, a hirdetmény azonban nem része a kölcsönszerződésnek, nem a felek közös egybehangzó nyilatkozata. A szerződés semmis, hiszen nem meghatározott benne az ügyleti kamat éves százalékos mértékben kifejezett értéke, és mivel az ügyleti kamat a kölcsönszerződés főszolgáltatásához tartozik, ezért ennek hiánya a szerződés egészének semmisségét eredményezi.

Harmadlagos hivatkozása szerint a szerződés a Hpt. 213. § (1) bekezdés e) pontjába ütközik: a felperes által fizetendő törlesztőrészleteknek része az ügyleti kamat is, de ha az ügyleti kamat nincsen meghatározva, a törlesztőrészletek sem lehetnek pontosan meghatározottak, amely a szerződés semmisségét eredményezi.

[7] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és a döntés jogi indokai

[8] A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

A Pp. 270. § (2) bekezdésében és a 275. § (3) bekezdésében foglaltak együttes értelmezéséből következően az eredményes felülvizsgálatot anyagi jogi vagy eljárásjogi jogszabálysértés egyaránt megalapozhatja; utóbbi azonban csak akkor, ha annak az ügy érdemi elbírálására lényeges kihatása volt.

Az adott esetben a jogerős ítéleti döntés nem jogszabálysértő, a Kúria egyetért annak helytálló indokaival is, azokat megismételni nem kívánja, csupán a felülvizsgálati kérelemben foglalt többirányú érvelés kapcsán - attól eltérő sorrendben - mutat rá az alábbiakra:

[9] A perben eljáró bíróságok a felperes keresetében foglaltaknak megfelelően helyesen vizsgálták azt, hogy a végrehajtani kívánt követelés érvényesen létrejött-e, indokolt-e a felperes elleni végrehajtás megszüntetése. A végrehajtani kívánt követelés érvényes létrejöttének megállapítása érdekében vizsgálniuk kellett a végrehajtás alapjául szolgáló jogügylet érvényességét. E vizsgálat során a másodfokú bíróság megalapozottan jutott arra a következtetésére, hogy a perbeli kölcsönszerződés nem ütközik a régi Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjába, mert a szerződés alapján egyértelműen meghatározható volt az ügyleti kamat. A jogerős ítéletet meghozó bíróság eljárása során helyesen vette figyelembe a 6/2013. PJE határozatban foglaltakat, hiszen a jelen végrehajtás megszüntetési per deviza alapú kölcsönszerződéssel kapcsolatos, és a 6/2013. PJE határozatban foglaltak az ilyen jellegű perekben felmerült elvi kérdések eldöntésére szolgálnak útmutatóul.

[10] A Kúria a jogerős ítéletben az ügyleti kamat meghatározottsága kapcsán csupán arra kíván rámutatni, hogy a 2007. január 18. napján a felperes által aláírt tartozáselismerő nyilatkozat kifejezetten

kikötötte az ügyleti kamat (induló) évi 5.05 %-os mértékét. Tekintettel arra, hogy a tartozáselismerő nyilatkozatban szerepel az „induló” ügyleti kamat mértéke, evonatkozásban a kölcsönszerződést a tartozáselismerő nyilatkozattal kiegészítve kell alkalmazni, a két okirat együttesen eleget tesz a Hpt. 213. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt követelményeknek.

[11] A Kúria a felperes további felülvizsgálati hivatkozásait érdemben nem vizsgálhatta, mivel az elsőfokú bíróság ítélete ellen kizárólag az alperes élt fellebbezéssel [amely a Hpt. 213. § (1) bekezdésének c) pontjára, a kamat kikötésére vonatkozott], a felperes a végrehajtás megszüntetésének elutasított jogcímeit illetően csatlakozó fellebbezéssel sem élt, így mindezek az ítéleti rendelkezések első fokon jogerőre emelkedtek, ezért ellenük a Pp. 271. § (1) bekezdés a) pontja értelmében nincs helye felülvizsgálatnak.

[12] Mindezekre figyelemmel a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért azt a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

[13] A Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazásra kerülő Pp. 78.§ (1) bekezdése szerint az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő felperes viseli a saját felülvizsgálati költségét. Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő, megtérítést igénylő felülvizsgálati költsége nem merült fel, ezért erről a Kúria nem rendelkezett. A felperes teljes személyes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a bírósági eljárásban a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet (a továbbiakban: Kmr.) 13. § (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel a 14. §-ban foglaltak alapján az állam viseli.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet tárgyaláson kívül bírálta el.

, 2018. február 28.

. Harter Mária s.k. a tanács elnöke, dr. Varga Edit s.k. előadó bíró, dr. Mocsár Attila Zsolt s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

BB

bírósági ügyintéző